

Rosellin puukot ovat maailmankuuluja ja harrastajien erityisessä suosiossa. Rosellin tuotteilla on Suomessa lähes 300 jälleenmyyjää ja maailmalla viitisenkymmentä, ja postimyyni ja nettikauppa tietenkin siihen lisäksi. kuva: Vesa Koivu

UHC-teräs 10 vuotta

Vesa Koivu

Sepän työ ja raudan tutkiminen ovat vetäneet **Heimo Rosellia** voittamattomasti puoleensa. Alkuun hän kävi töissä Vinnilän Konepajalla ja oman yrityksen hän perusti 1970-luvulla.

– Toiminta laajeni, ja edessä oli uusien, asianmukaisen tilojen hankinta, Roselli kertoo. Kymmenen vuotta sitten Kuhmoisten kunta rakennutti hallin 24-tien varteen. Nyt yritys työllistää Rosellin itsensä lisäksi kuusi työntekijää.

Puukko on Rosellin päätuote, se on kannatellut elinkeinoa ja tukenut muuta tuotekehitystä. Menestyksen salaisuus on hyvä muotoilu ja korkealaatuinen tuote. Voi hyvin uskoa, että veitset ja puukot kävisivät kaupaksi ilman erikoisterästäkin.

– Meillä on motivoitunut huippuporukka tekemässä, Heimo Roselli kiittelee. – Jälki on niin hyvää, että minä itse en enää pysty kilpailemaan työn jäljessä, iloisia huippu-

ammattilaisia nämä ovat.

Metallin pelkistäminen ja työstäminen on kautta aikojen ollut käsityötä. Osaaminen on karttunut vähitellen. Sepäntaidot ovat olleet varjeltuja salaisuuksia ja välittyneet oppilaiden ja oppisopimusten kautta. Välillä perinne on katkennut ja osaamista on joutunut hukkaan.

Osaaminen on välillä unohtunut

Kun malmista tehdään rautaa, sekaan jää hiiltä. Paljo hiili heikentää rautaa, ja yleensä pyritään siihen, että hiiltä ei olisi metallin seassa enempää kuin 0.8%. Rosellin kehittelemässä teräksessä hiiltä saattaa olla lähes 2%, siksi sitä sanotaan ylihiili-teräkseksi (Ultra High Carbon). Hiilipaljous ei mahdu uiskentelemaan rauta-aineen joukossa, vaan se muodostaa raudan kanssa kemiallisia yhdisteitä, karbideja, nämä ovat rautaa kovempia ja tekevät puukon terästä terävän.

Teräksen hyvien ominaisuuksien takana on paitsi metallin erityinen koostumus myös sen oikea käsittely. Rautaa kuumennetaan, muokataan ja karkaistetaan. Eikä Rosellilla ole näpeissään vain yksi seos, vaan uudet käyttötarkoitukset vaativat uusia ominaisuuksia, ja niihin tarvitaan erilaisia aineksia ja erilaista työstämistä.

Taito haetaan kämmenelle

Sepän työ on käsityötä ja uuden hakeminen on kokeilemista. Vuosikymmenten aikana seppä saa rautaan tuntuman.

– Siinä on kaikki aistit pelissä, Heimo Roselli kertoo.

– Raudan näkee, raudan kuulee ja haistaa, raudan tuntee. Tutuilla pihdeillä käden tunnon saa pihdinkärkiin asti. – Tämä tekee sepäntyöstä tavattoman hienoa ja palkitsevaa. Se on jatkuvaa kokeilua.

Rosellin panosta uuden teräksen kehittämisessä ei voi

vähätellä, mutta mies ei ota kunniaa sen keksimisestä.

– Ei tämä ole uusi rauta, tämän esikuva on muinainen Wootz-teräs Intiasta. On muitakin vanhoja teräslaatuja, joiden tekotaito vain on päässyt katoamaan: intialainen Ikris tai venäläinen Bulat. Myös Lähi-idässä ja Japanissa on osattu takoa hämmästyttäviä miekkoja.

Roselli on nyt uuden kynnyksellä. Kolmekymmentä vuotta yritys on tehnyt puukkoja, ja UHC-teräs on ollut markkinoille 10 vuotta. Olishan kumma, jos tämä erityinen lujouden ja sitkeyden yhdistelmä ei tulisi käyttöön myös muualla, missä poikkeuksellisia ominaisuuksia tarvitaan.

– Teollisuus on testannut meidän UHC-teräksemme ominaisuuksia kaikkein vaativimmissakin kohteissa, Heimo Roselli kertoo - Ja tulos on, että se on yli 100% kestävämpää kuin kilpailijoiden teräkset. Ensimmäiset ekomurskaimen terät on jo tilattu meiltä.